

Metropolis M

Dubbelfeest in Kranenburgh

26.04.2018 | REVIEW – Liesbeth Visee

Kranenburgh is 25 jaar (hoera!) en viert het feest met het evenzo 25-jarige Droog Design (hoera!) en de winnaars van de Jeanne Oosting Prijs (hoera!). Voor het museum is het tevens een goede gelegenheid de bakens te verzetten.

Kunstenaarsdorp Bergen diende de afgelopen eeuw vaak als inspiratiebron; het bijzondere licht en de omliggende natuur gaven in het begin van de twintigste eeuw aanleiding tot het ontstaan van de Bergense School, maar ook latere kunstenaars zoals dichter en schilder Lucebert vonden er een plek om te werken en anderen te ontmoeten. Deze geschiedenis leeft voort in Museum Kranenburgh, dat dit jaar zijn 25-jarig bestaan viert. Het jubileumjaar wordt afgetrapt met drie tentoonstellingen: *Jeanne Oosting Prijzen 2017*, *Do it like Droog. 25 jaar Droog Design* en een retrospectief van Bergenaar *Jaap Mooy*. Ook is er de collectie-opstelling *1993* te zien, waarin de werken uit de allereerste tentoonstelling van het museum opnieuw worden gepresenteerd.

Het lijkt toepasselijk dat een plaats als Bergen, zo doorspekt met schilderkunst, ruimte biedt aan het werk van de winnaars van de Jeanne Oosting Prijs 2017 voor figuratieve schilder- en aquarelkunst. De jury, bestaande uit beeldend kunstenaars, koos dit jaar voor Charlotte Schleiffert (schilderkunst) en Arjan van Helmond (aquarel), van wie de eerste het meest in het oog springt. Op grote formaten canvas en lange papierrollen schildert Schleiffert meer dan levensgrote figuren, zoals de zeer toepasselijke kleurrijke verschijning in *Award* (2017), met zwierende rokken, felgele schoenen, een exotisch ogend masker en een opgeplakte award. Haar sterk ogende figuren lijken zich bepaalde vrijheden te willen toe-eigenen, maar gaan ook gebukt onder zichtbare en onzichtbare vormen van macht en onderdrukking. Schleiffert legt de aandacht op geëngageerde thema's als ongelijke machtsverhoudingen en vrijheid, die krachtig van het doek afspatten. Hoewel het niet altijd duidelijk is welke situatie of persoon het schilderij of de tekening verbeeldt, voegt deze ambiguïteit juist toe aan de nieuwsgierigheid en verwondering die haar werk teweegbrengt.

Zaaloverzicht Jeanne Oosting Prijzen, fotograaf Michel Claus

Arjan van Helmond, foto Liesbeth Visee

Arjan van Helmond is de meer introverte tegenpool van Schleiffert. De in donkere en sobere kleuren gemaakte werken op papier mogen minder in het oog springen, ze zijn minstens zo gelaagd. In een bijbehorend interview wordt duidelijk hoe de werken in de tentoonstelling een keerpunt in zijn artistieke werk vormen. Waar zijn eerdere werk bestaat uit verstilde weergaven van alledaagse interieurs, raakte Van Helmond tijdens een residency in het atelier en woonhuis van Lucebert in Bergen in 2017 in de ban van de onstuimigheid en onvoorspelbaarheid van de zee. Hij realiseerde zich dat de symboliek van de zee enorm is veranderd sinds de tijden van de Bergense kunstenaars door actuele thema's als vluchtelingen en klimaatverandering. Met vele soorten verdunde verf creëert hij woeste zeegezichten die deze huidige kijk op de zee proberen te vangen. Tegelijkertijd staat de zee ook symbool voor zijn persoonlijke ervaringen en angsten. Zie bijvoorbeeld de drijvende objecten uit het atelier van Lucebert, zoals de boekenkast in *Raft #1* (2017), die verwijzen naar Van Helmonds verblijf in Bergen. Met in het hoofd de onthullingen over Luceberts verzwegen nazisympathieën krijgen de in zee geworpen objecten ook een onbedoelde andere lading.

Zaaloverzicht Jaap Mooy, fotograaf Michel Claus

Zaaloverzicht Jaap Mooy, fotograaf Michel Claus

In het museum wordt de meeste ruimte gegeven aan Bergense kunstenaar Jaap Mooy (1915-1987). Mooy was een geëngageerd kunstenaar, die stilistisch veel vrijheid nam en daardoor moeilijk binnen een kunststroming te plaatsen is. Als outsider van het kunstcircuit (maar hij hing wel mooi op afgelopen Tefaf) heeft zijn werk op bepaalde momenten wat weg van Cobra, ondanks dat hij nooit lid is geworden van deze groep, op andere momenten weer wat meer van andere bewegingen.

De tentoonstelling in Kranenburgh toont een man die tijdens zijn leven vele kunstzinnige paden bewandelde. Zij omvat fotocollages naast abstracte schilderkunst, schrootsculpturen naast bijna kinderlijke tekeningen. Toch valt er in al deze uiteenlopende werken steeds een bepaalde betrokkenheid bij maatschappelijke problematiek te ontdekken. Mooy haalt fel uit naar systemen van macht en onderdrukking, wellicht gevoed door zijn eigen ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Doordat het werk in een ruimte gepresenteerd wordt kunnen deze thematische verbanden tussen zijn verschillende stijlen gelegd worden; tegelijkertijd geeft dit ook een onoverzichtelijke indruk, waar het soms lastig is om het verloop van zijn stijlen en interesses geheel te volgen.

Zaaloverzicht Do It Like Droog, fotograaf Michel Claus

Een intermezzo tussen de twee kunsttentoonstellingen wordt gevormd door mede-jubilaris Droog Design, dat met een beknopt overzicht van 25 jaar Nederlands design wellicht een nieuwe focus aankondigt binnen het tentoonstellingsbeleid van het museum. Als over een meanderend tuinpad begeef je je tussen iconische ontwerpen van deze bemiddelaar van het Nederlands ontwerp, waaronder de *Knotted Chair* (1996) van Marcel Wanders en de *85 Lamps Chandelier* (1993) van Rody Graumans. Droog Design, niet een reguliere ontwerpstudio of een producent, maar iets ertussenin, vertegenwoordigt een bijzonder opvatting van design die door een heel corps aan ontwerpers wordt uitgedragen.

In de loop van de tijd wordt in het design dat ze presenteren steeds nadrukkelijker ingespeeld op actuele maatschappelijke thema's als recycling, 'social design' en materiaalgebruik. Het is een leuke tentoonstelling, maar het wordt niet helemaal duidelijk waarom Kranenburgh ervoor gekozen heeft om deze tentoonstelling toe te voegen aan het jubileumjaar – Droog Design lijkt toch een beetje een vreemde eend in de bijt in een museum dat zich nadrukkelijk richt op de erfenis van de Bergense school.

Veel jubilarissen en andere feestvierders in deze eerste tentoonstellingen van het jubileumjaar in Kranenburgh. Variatie lijkt het leidende motief geweest bij de samenstelling, om te laten zien dat dit museum misschien historisch bestemd mag zijn door de kunstenaars uit Bergen maar dat het zich intussen veel breder oriënteert.

Jeanne Oosting Prijzen 2017 - Do it like Droog. 25 jaar Droog Design - Jaap Mooy. Noord-West Zuid-Oost, Museum Kranenburgh, Bergen, t/m 21.05.2018